HAKKA SAYGI AHDE VEFA

HÜR BİLEK

İŞÇİNİN, ESNAFIN ve KÜÇÜK SANATKÂRIN GAZETESİ

YIL: 1. — SAYI: 7 | İDAREHANE: ANKARA CADDESİ İZZETTİN HAN No. 22 TEL: 24008 CUMERTESİ 29 MAYIS 1948 | FİATI 10 KURUŞ

İşçiler, Kanunların Verdiği Haklardan Hâlâ Faydalanamıyorlar.

İ.İ.S. Birliği Başbakanlığa müracaat etti.

Askerî Fabrikalardaki İşçiler doğum yardımı görmüyorlar - 2 Liralık vergi muafiyetinden hâlâ binlerce işçi faydalanamıyor. - Malûliyet baremi iki yıldır niçin çıkmadı ?

İstanbul İşçi Sendikaları Birliği, üyesi bulunan sendikaların ve sendikasız bazı işçilerin yaptıkları müracaat üzerine 25 Mayıs salı akşamı Haliç Fenerindeki Birlik merkezinde toplanarak şu üç mevzuyu müzakere etmiştir:

1 — Askeri fabrikalarda çalışan işçilere de diğer işçiler gibi doğum yardımı yapılması.

2 — İşçi gündeliklerinin 200 kuruşunu vergiden muaf tutan 5088 sayılı kanunun yanlış tatbikatının önüne geçilerek, ister aylıklı ister gündelik alsın, işçi vasfını haiz bütün işçilerin bu haktan faydalanmasının temini.

3 — İki yıldır bir türlü çıkmıyan (malûliyet baremi) nin bir an evvel tatbik sahasına konulması.

Bilindiği üzere, bugün işçi sendikaları bir taraftan işçinin henüz tanınmamış haklarını kurtarmaya çalışırken, diğer taraftan da mevcut kanunlarla temin edilmiş hakların muhafazası için uğraşmak mecburiyetindedir. Mesela, İstanbul İşçi Sendikaları Birliği Yönetim Kurulunun son toplantısında müzakere ettiğini bildirdiğimiz yukarıda yazılı olan 3 mevzu, kanunlarla işçiye sağlanmış haklardandır.

4772 sayılı iş kazalariyle, meslek hastalıkları ve analık sigortası kanununun 83 maddesine göre Askeri fabrika, Devlet Demir ve Denizyolları, Tekel Genel Müdürlüğü vesaire gibi devlet işletmelerinde hususi kanunlarla kurulmuş olan sigorta ve yardım sandıklarının işçilere yapacağı yardımlar, adı geçen kanundaki yardımlardan az olmıyacaktır. Halbuki iş kanununa tâbi olan işyerlerindeki bütün işçiler doğum halinde 90 lira aldıkları halde Askeri fabrikaların işçileri bu haktan mahrumdurlar.

5088 sayılı kanunla işçilerin gündeliklerinin 200 kuruşu vergiden muaf tutulmuştur. Kanunda şöyle bir hüküm vardır: (İşçilerin istihkaklarını gündelikten başka esaslara göre hesaplanan hallerde işçinin bir aylık istihkakı çalıştığı veya ücrete müstahak olduğu günlere bölünür ve elde edilen miktar gündelik sayılır.)

Bu sarih hükme rağmen kanun her yerde başka başka tatbik ediliyor ve binlerce işçi hakları olduğu halde bu muafiyetten istifade ettirilmiyorlar.

Malûliyet baremi de böyle 4772 sayılı kanun 1.1.1946 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu kanunun hükümlerine göre, malûliyet bareminin kanunun meriyete girdiği tarihten en geç 6 ay sonra çıkması gerekmektedir. Fakat barem hâlâ ortada yok.

İstanbul İşçi Sendikaları Birliği Yönetim Kurulu son toplantısında bu meseleleri etraflıca görüştükten sonra Başbakanlığa ve Çalışma Bakanlığına müracaat etmeye karar vermiştir. Birliğin Bakanlığa yazdığı mektubu aynen neşrediyoruz:

İçinde bulunduğumuz maişet şartlarının işçilerin hayatını ne kadar müşkül bir hale koyduğu yüksek makamınızca da malûmdur. Bu durumu tehvin etmek düşüncesiyle hazırlanan ve Büyük Millet Meclisinde kabul edilen bir çok kanunlar tatbikatta türlü engellerle karşılaşmakta ve vazı kanunun istihdaf ettiği gayeye erişmek imkânı münselip olmaktadır. Gerek birliğimize bağlı olan sendikalar yoluyla ve gerekse sendikalara dahil olmıyan işçilerin münferit müracaatlariyla hemen her gün işçilere yardım maksadiyle çıkarılmış olan kanunların bir an evvel tatbiki için teşebbüsatta bulunmamız istenilmektedir. Sendikaların kurulmasından evvel de işçiler müteaddit defalar yüksek Bakanlığınıza şimdi aşağıda arzedeceğimiz hususlar hakkında müracaatta bulunmuşlarsa da mes'ulleri is'af olunmamış ve aradan uzun zamanlar geçmesine rağmen durumda bir değişiklik

(Devamı sahife 3 de)

Ankara Belediyesi Ev Buhranına Çare Buldu

Şehrimizin fakir halkı, İstanbul Belediyesinden aynı teşebbüsü beklemektedir.

Ankara (Özel) — Bilindiği üzere mesken sıkıntısı çeken şehirlerimizin başında Ankara gelmektedir. Başkentimizde mesken meselesinin halli için senelerden beri muhtelif çareler düşünülmüş ve bazı münferit teşebbüsler yapılmıştır. Saraçoğlu mahallesi ve Bahçeli evler bu teşebbüsler meyanındadır. Fakat her şeye rağmen ev buhranı önlenememiş, şehrin Altındağ gibi bazı semtlerinde binlerce gece kondu yapılmış ve gecekondu inşaatı âdeta bir cereyan halinde sürüp gitmiştir.

Ankara Belediyesi son günlerde yaptığı teşebbüsler neticesinde bu derdi halletmiş bulunmaktadır. Ankarada, hazineye ve belediyeye ait arsalar parsellere ayrılmak üzeredir. Buralara su ve elektrik getirilecek, yol yapılacak ve arsalar ihtiyaç sahiplerine ucuz fiatla ve taksitle verilecektir. Tesbit edilen fiatlara göre, yeni kurulacak mahallelerde arsa sahibi olmak için ayda 169 kuruş ödemek lâzımdır. Tevziat başladıktan sonra bu arsalar üzerinde inşaat serbest bırakılacak, bu suretle gecekondu yapmak ıztırarında kalan vatandaşlar tehlikesiz ve rahat rahat mesken sahibi olacaklardır.

Ankara belediye reisini bu hayırlı icraatından dolayı tebrik ederiz.

Başbakan yardımcısı Faik Ahmet Barutçunun sıhhati iyileşiyor.

Ankara (Özel) — Bundan bir müddet evvel Başbakanlıkta bir komisyonda çalışırken âni surette hastalanan Başbakan Yardımcısı Faik Ahmet Barutçunun sıhhi vaziyeti günden güne düzelmektedir.

Esnaf ve küçük sanatlar davasında, her zaman büyük bir vukuf ve anlayışla esnaf ve küçük sanatkârdan yardımlarını esirgemiyen Başbakan yardımcısına âcil şifalar dileriz.

AMERİKAN HALKI RUSLARLA ANLAŞMAK İSTEMİYOR

Birleşik Amerikada açılan hususî anketten anlaşıldığına göre, Amerikan halkından ancak yüzde ikisi Rusya ile anlaşmak için gayret sarfedilmesine taraftardır. Ankete cevap verenlerin yarısından fazlası İtalya, Türkiye ve Yunanistanın Sovyet istilâsı altına girmelerine mâni olmak için icabında Amerikanın askeri müdahalede bulunması lehinde oy vermişlerdir.

Sağlık Müdürünün Gazetemize beyanatı

İş yerlerinin sağlık durumu Sağlık müdürlüklerince de kontrol edilecek

Ankaraya Bakanlıkla temaslarda bulunmak üzere gitmiş bulunan Sağlık Müdürü Dr. Faik Yargıcı pazartesi günü şehrimize gelmiştir. Ankaradaki görüşmeler neticesinde şimdiye kadar Çalışma Bakanlığı teşkilâtınca kontrol edilmekte olan işyerlerini, bundan sonra sağlık bakımından Sağlık Müdürlüklerince de kontroluna karar verilmiştir. Kendisiyle görüşen bir arkadaşımıza Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürü Dr. Faik Yargıcı bu hususta demiştir ki:

— Ankaradaki görüşmelerimiz esnasında işyerlerinin sağlık durumlarının kontrolleri üzerinde büyük bir ehemmiyetle durduk ve bu yerlerin teşkilâtımız tarafından sıkı bir şekilde kontrolüne karar verdik. İşçilerin çalıştıkları yerlerin sıhhate uygun olup olmadığını, yıkanma ve giyinme durumlarını kontrol edeceğiz ve gördüğümüz noksanların ihmal edilmesini temin edeceğiz. İlk olarak 250 kadar işçisi bulunan Yedikule cam fabrikası işçilerinin şikâyeti üzerine arkadaşlar fabrikayı kontrola ve eksiklerini tesbite başladılar. Ayrıca fabrikanın işçilerinin sıhhi durumlarını anlamak için Verem Cavaş Derneğinin Seyyar Röntgen arabasiyle filimlerini aldırıyoruz.

AMERİKAN İŞÇİ MAHFİLLERİNDE

Komünist nüfuzu ile mücadele eden Walter P. Renther

Son zamanlarda (Endüstriyel Organizasyonlar Kongresine bağlı olan birleşmiş otomobil işçileri (UAW) Başkanlığına yeniden seçilen Walter P. Reuther Birleşik Amerikanın en önemli iş önderlerinden biridir. Endüstriyel organizasyonlar kongresi başkanı Philip Murray'dan sonra, Reuther bu organizasyonun en önemli başkanıdır.

UAW'nin başkanlığına yeniden seçilen ve kırk yaşında bulunan Reuther ilk defa olarak Amerikanın en büyük işçi birliğinin kontrolunu eline almıştır.

Walter P. Reuther

Reuther 1946 yılının Mart ayında bir vazifeye ilk olarak seçilmesine rağmen bütün belli başlı âdevleri ve icraat meclisi birlikteki sol cenah elemanları tarafından kontrol ediliyordu. Fakat başkanın yeniden seçilmesile bütün bunlar bertaraf edilmiştir. Zira, seçimlerde 1-4 nisbetinde bir ekseriyet temin etmiştir.

Reuther'in sol cenaha karşı sağladığı zafer, birliğinin sağa meyyal olmasını belirtmektedir. Son zamanlarda Birleşik Amerikadaki işçi hareketinin sağa meylettiği aşikârdır. Bilhassa (CIO) için bu durum tam mânasile bir hakikattir. Vaktile sosyalist olan Reuther, şimdi kapitalizmi iltizam etmektedir, ve şiddetli bir komünist aleyhdarıdır. "Washington Post" gazetesi muharrirlerinden Stewart Alsop'a göre Reuther'in sağlığın harbin hakiki mânasını tam mânasile tahmin etmek güçtür. Muharrir, komünistlerin Amerikan işçi hareketinin önemli bir

(Devamı sahife 3 de)

Işçinin geçim davasında

İşçilere ve Sendikalara düşen vazifeler

Dr. Rebi BARKIN

Evvelki sayımızda işçi kazançlarının bugünkü maişet seviyenin çok altında olduğunu rakamlara ve resmi kayıdlara dayanarak göstermiş, ve bunun baş sebebi olarak da işletmelerin rasyonel çalışmadıklarını, bir çok emek ve madde israfı yapıldığını ve bu yüzden işçilere ödenen paraların azlığına rağmen maliyetlerin de azami derecede yüksek olduğunu söylemiştik. Yazıda Başbakanlık Umumî Murakabe Heyetinin Sümerbank dokuma sanayiinin 1946 yılı murakabe raporundan parçalar alınarak işletmelerin rasyonel çalışması halinde maliyetlere tesir etmeden işçi gündeliklerinin arttırılabileceği hakikatini belirtmiş ve bu davanın ön plânda gelen millî bir dava olarak acele ele alınması lüzumu üzerinde ısrarla durulmuştu.

Bu dâvanın millî bir dâva olduğunda şüphe yoktur. Ancak millî dâvalar bütün milletin iştirakile hallolunur. Bu yazımızda işçilerin geçim güçlüklerini giderme yolunda işçilere ve sendikalara düşen vazifeleri inceliyeceğiz.

5018 sayılı kanunda verilen yetkilere dayanılarak hususi tüzüklerile kurulmuş olan sendikaların en önemli iştigal sahalarından biri de kooperatifler ve yardım sandıkları kurmaktır. Türkiyede kurulmuş olan 48 sendikadan henüz daha pek azı bu işlerle meşgul olmağa başlamıştır.

İşçiler haftada veya on beş günde aldıkları paraları doğruca bakkala, nadiren de kasaba götürüp borçlarına yatırırlar. İşçi bir defa bakkalın defterine bindi mi onun hesabını işçi de kaybeder. En kötü malları en pahalı fiatlara alırlar. Bölük pürçük aldığı için bereketi kalmaz. Hele mahrukatta bu bir faciadır. Okka ile alınan odundan ve kömürden hayır gelmediği malûmdur. Halbuki iyi ve halis gıda ve yakacak maddelerini istihsal pazarlarından çok ucuza maletmek kabildir. Sonra mahrukatın yaz sonlarında toptan ve kuru olarak tedariki, zeytinyağının Edremit veya Ayvalıktan getirtilmesi, kış için Erzurumdan kavurma, Ege kooperatiflerinden piyasa kapanacağı zaman harman sonu ve çok ucuza üzüm incir, Karadenizden fındık, daha içerlerden ceviz tedariki işçilerin geçimlerini % 30 hattâ % 40 nisbetinde ucuzlatabilir. Kendilerine ve çoluk çocuklarına daha kuvvetli gıdalar temin eder.

Giyecek maddelerinden de türlü dokuma mamullerini, gömlek, ayakkabı gibi şeyleri İstanbulda bu işleri yapan kooperatiflerden çok ucuza, elden ele geçip fiatları yükselmeden tedarik etmek kabildir. Bu kooperatifler işçilere hem mal, hem fiat, hem kredi bakımından her türlü kolaylıkları göstermeğe amade olduklarını müteaddid defalar ba

(Devamı 2 de)

Ankaraya giden Esnaf odası umumî kâtibi ve heyeti döndü

Ticaret Bakanlığının davti üzerine Ankaraya giden Esnaf Odası heyeti şehrimize dönmüştür. Ankarada sekiz gün kalmış olan heyet, Ankara, Bursa, Trabzon, Adana, Gaziantep, İzmir Esnaf Odaları heyetleri ile İktisat ve Çalışma Bakanlıkları mümessilleri ile beraber hazırlanacak olan yeni Esnaf Kanunu tâdil tasarısı, esnafın durumu ve teşkilât hakkında Ticaret Bakanlığınca hazırlanan ruznameyi görmüşlerdir.

Esnaf Odaları kanununun ıslâhı mevzuunda bilhassa esnafın, sosyal yardım, ihtiyarlık hastalık gibi sigorta ve kredi hususları üzerinde durulmuş ve Esnafın tarifi maddesinde sermaye mevzuu her ne olursa olsun Esnaf durumunda bulunan kimselerle bunların kalfa hattâ çırakları Esnaf oldukları kabul edilmiştir.

Gücenmecek Yok!

Bilmece

Bir ermeni vatandaşın da bulunduğu bir mecliste, bilmece söyleniyormuş. Ermeni, bilmecelerin hiç birine akıl sır erdirip çözememiş. Nihayet, dayanamayıp o da şu bilmeceyi ortaya atmış: Sarıdır, tavanda asılı, konuşooor.

Dinliyenler hayrette kalmışlar, kanarya demişler olmamış, papağan demişler olmamış. Ve sen söyle nedir deyince; "Uskumru balığıdır" cevabını vermiş. Büsbütün şaşmışlar ve sormuşlar:

— Uskumru sarı olur mu?

— Boyamışım.

— Peki, tavanda ne işi var?

— Gırtlağından ipinen asmışım.

— Ya konuşması ne oluyor?

— O kadar da şaşırtmışım!

Başka şey yazacaktım amma, şu hikâye aklıma 5088 sayılı kanunu getirdi. İşçi gündeliklerinin iki lirasını vergiden muaf tutan bu kanun, işçiyi de işverenleri de şaşırttı gitti.

NOKTA

İst. Fırın İşçilerinin durumu

Cemiyet Başkanı, işçilerin az bir yevmiye ile günde 12-16 saat çalıştıklarını söylüyor

Evvelki sayımızda Ankara Valisi Avni Doğan ile Bölge Çalışma Müdürünün, Fırın İşçileri Sendikası ile sıkı bir işbirliği yaparak fırıncılarla, işçiler arasındaki ihtilâfı hallettiklerini yazmıştık. Bunun neticesi olarak Ankara fırın işçileri geceleri 8 saat, gündüzleri 12 saat çalışmaktadır.

Cemiyet Başkanı
Abdullah Özaydın

İstanbul fırın işçileri ise, günde 12-15 saat çalışmakta olduklarından İstanbul Un ve Unlu Mamulât İşçileri Cemiyeti aylardanberi bu dâvanın halli için uğraşmaktadır. Cemiyet Başkanı Abdullah Özaydın bu hususta kendisiyle görüşen bir muhabirimize şunları söylemiştir:

18.2.1948 günü İstanbul Bölge Çalışma Müdürlüğünde fırıncılar ile Çalışma Müdürlüğü başkanlığında toplandık. Ben, Fırınlarda çalışan işçilerin sağlık durumları ile çalışma saatlerinin kanunlara aykırı olduğunu söyledim. Fırıncılar, sağlık işlerine ait bütün, noksanlarını tamamlıyacaklarını, fazla mesainin kadro noksanından ileri geldiğini ve kadrolarını tamamlıyacaklarını bildirdiler. Ve noksan kadro ile çalışan Fırınların listesini, Fırıncılar Cemiyeti Reisi benden istedi. Bu listeyi hazırladım, 18.2.948 tarihinde Fırıncılar Cemiyetine, bir nüshasını da Bölge Çalışma Müdürlüğüne verdim. Fakat, hâlâ 11 saatlik mesai tatbik edilmemektedir. İşçi ücretleri de Ankaradaki meslekdaşlarımızınkine uymamaktadır. Bugün Ankara fırınlarında çalışan bir işçi, İstanbul fırınlarında çalışan benzeri işçilerden iki misli ücret almaktadır.

İstanbul fırın işçilerinin sağlık durumlarının yevmiyelerinin ve çalışma saatlerinin bir an evvel düzeltilmesini alâkalı makamlardan sabırsızlıkla beklemekteyiz.

Denizli Milletvekili Hulûsi Oral

Meclise, işçi meselelerine ait dört sual takriri verdi

Ankara (Özel) - Denizli Milletvekili ve Çalışma Komisyonu sözcüsü Hulûsi Oral işçi meselelerine ait Meclise 4 sual takriri vermiştir. Hulûsi Oral'ın takrirleri şu mevzuları ihtiva etmektedir.

İşçi ücretleri, primler, asgari ücret tarifesi, ücretli hafta tatili ve senelik izin, kalifiye işçi yetiştirme, işçi evleri, işyerlerinin sağlık tesisleri, işçi hastahaneleri, İş Kanununda yapılacak değişiklikler, sosyal sigortaların genişletilmesi, geçen yıl muhtelif iş merkezlerinde tetkikler yapan 8 milletvekilinin verdiği raporun neticesi.

Hulûsi Oral

(Devamı sahife 2 de)

HAKKIN VAR AMA ALACAĞIN YOK!..

Yazan: T. SEVEN

4772 sayılı iş kazaları, meslek hastalıkları ve analık sigorta kanunu 1945 senesinin şu güzel bahar aylarında çıkmıştı. Zaman ne çabuk geçiyor, tam üç sene olmuş! Bu kanunun ruhunu, tekmilini ise malûliyet baremi teşkil ediyordu. Öyle ya, bir kazaya uğrayıp çalışma gücünü az veya çok ölçüde kaybeden işçiye ne kadar tahsisat verilecek? Bunu malûliyet baremi tâyin edecekti.

Kanun 1.1.1946 da yürürlüğe giriyor, bir maddesine göre de kanun yürürlüğe girdikten 6 ay sonra barem hazırlanıp kesin şeklini alacak. Aylar geçiyor, barem yok. Temmuzun başında da fiili yardımlar yapılacak deniliyor. O zaman hepimiz şaştık. Barem olmadan fiili yardımlar nasıl yapılacak diye! Ama yardımlar, barem cedveli resmen ilân edilmeden başladı. Barem bugün dahi yoktur.

***

Bizim iğri işleri doğru görmek hususunda şayanı hayret kabiliyetimiz vardır. Yıllarca evvel Anadoluda bir ecnebi ile tetkik gezisi yapıyordum. Altımızda külüstür bir otomobil, her tarafı ayrı ses veriyor, kabloları soba telinden, orasına burasına ipler bağlanmış. Mühür mumları yapıştırılmış. Yarı yolda radyatör delindi, su akmağa başladı. İn cin yok, sert bir yayla havası! Kaldık! dedim. Ama şoför hiç telâş etmedi, radyatörün içine kına mı, reçine mi nedir? bir avuç toz attı. Eksilen suyu tamamladı, biraz sonra da radyatör düzeldi, suyu sızdırmadı. Yanımdaki ecnebi motordan anlayan bir adamdı. Durdu, baktı, baktı, hayretten ağzı açık kaldı ve bu hâdiseyi defterine not etti. Otomobil harekete geçti, yine her tarafı ayrı sesler vererek bizi bir şehre getirdi. Sanıyordum ki şoför makinenin kusurunu tâmir edecek, delikleri lehimletecek. Ama ne gezer! Sordum: (Hazır gelmişiz şunu bir lehimletsek, olmaz mı?). Şoför âdeta acıyarak yüzüme baktı: (Beyim, daha bir kaç avuç toz var, üzülme sen!) dedi.

***

Devlet işlerimiz de bu tertip gidiyor! Kanun emretmiş malûliyet baremi hazırlanacak diye! Zaten baremsiz sigortanın yardımları yapılamaz. Ama barem daha hâlâ çıkmamış! Yardıma gelince onu da öylesine yapıyorlar. Peki ama bu nasıl olur? Nasıl olacak, radyatöre bir avuç kına, iş yürür.

Baremi Çalışma ve Sağlık Bakanlıkları kendi aralarında hazırlamışlar, fakat hazırlamakla iş bitmez, bunun kanunî şekil alması, ilân edilmesi, ve eski tâbirile mütaunbih bir sened halini alması lâzım. Hazırlanan barem cedveli Devlet dairelerinden bilmem nereleri gezecek, sonra Devlet Şûrasından geçecek ve bunun tasdikından sonra kesin şeklini alacakmış. Devlet dairelerinin dikenli yollarından kolay kurtulmağa imkân var mı? Barem de bir yerde (galiba maliyede!) eteğinden takılmış, iki buçuk sene geçmiş hâlâ takılı, çabalayıp duruyor!

Şimdi ilgili bakanlık bu işin üzerine düşüp baremi çıkartacağına başka bir çare bulmuş. Malûl işçilere haklarını hak olarak değil avans olarak veriyor. Ne alan aldığından emin ne de veren. Bu hal haydi bir iki ay devam etse neyse! Ama iki buçuk senedir sigorta hak değil, avans veriyor. Bu şartlar altında sigortanın hesapları nasıl yapılır, senе sonunda işi nasıl bağlarlar ve sonra maazallah Devlet Şûrası Bakanlıkların hazırladığı esası kabul etmese verilen paralar ne olur? Buna bizim aklımız ermez sigorta idaresi düşünsün!

***

Ama işçinin bir şeye aklı eriyor: Kanuna göre bir kaza neticesinde çalışma gücü % 30 dan aşağı eksilmiş olan bir işçi eğer isterse kendisine devamlı olarak aydan aya verilecek tazminatı toptan alabilmek hakkını haizdir. Malûl o zaman bu para ile ya köyüne gider kendine bir hayat kurar veyahut şehirde bir dükkân açar, biraz sermaye, biraz da kalan çalışma kabiliyetini kullanarak geçinir gider. Ama malûliyet baremi kanunu şeklini almadıktan, malûl işçilere toptan para verilmiyor. İşçinin bunu almak hakkı. Yıllar geçiyor, işçi kendi hakkı olan sermayesini kullanamıyor, onun nemasından mahrum kalıyor. Sigortaya gidip de (Ben hakkımı sermaye olarak alabilir miyim?) diye sorunca (Evet alabilirsin!) diyorlar. (Peki madem ki öyle, verin paramı!) diyor. O zaman da (daha barem çıkmadı!) diyorlar. Hani bir lâf vardır: Hakkı var ama alacağı yok! İşte malûl işçinin durumu da bugün böyledir. Kendisine denilen şudur: Evet kardeşim hakkın var ama, alacağın yok!

MUHTELİF HABERLER

İNÖNÜNÜN KOMÜNİZMLE MÜCADELE DİREKTİFLERİ

Birkaç gündenberi şehrimizde bulunan Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, Millî Türk Talebe Birliği Komünizmle Mücadele Komisyonu üyelerinden sekiz kişilik bir grubu Dolmabahçe sarayında kabul etmişlerdir. Cumhurbaşkanı gençlere bu mevzuda çok hassas olmalarını söylemiş ve gençlere nasihatlerde bulunmuştur.

HİLMİ NAİLİ BARLO, İŞ KONFERANSINA GİDİYOR

Sanfransiskoda toplanacak olan dünya iş konferansına canayicilerimizden Hilmi Naili Barlo iş verenleri temsilen yakında Sanfransiskoya hareket edecektir.

İKİNCİ PARTİ ŞEKER DAĞITILACAK

Şeker sıkıntısı devam etmektedir. Diğer taraftan Brezilyaya ısmarlanan şekerlerin bir kısmı bugünlerde limanımıza gelmiş olacaktır. İkinci parti şekerin dağıtılmasına ait hazırlıklar vilâyetçe tesbit edilmiştir. Buna ait liste yakında ilân edilecektir.

MERZİFON DOKUMACILAR KOOPERATİFİNİN YILLIK KONGRESİ SERT MÜNAKAŞALAR YÜZÜNDEN DAĞILDI

Merzifon Dokumacılar Kooperatifi yıllık kongresi, salı günü 3 bin delegeden ancak üç yüzünün iştirakile açılmıştır. Fakat daha gündeme geçilmeden evvel cereyan eden çirkin ve asabî münakaşalar yüzünden kongre, Ticaret Bakanlığı komiseri tarafından feshedilmiştir.

YERLİ SANAYİİ KORUMA YOLUNDA BİR TEŞEBBÜS

İpekli kumaş sanayicileri pazartesi günü Bölge Sanayi Birliğinde bir toplantı yapmışlardır. Bu toplantıda vistira ipekli kumaşların piyasadaki durumu görüşülmüş, bu nevi ithal mallarına gümrük tarifesinin 131 numaralı pozisyonu tatbik edilmek suretile 15 kuruş gümrük alınmasının yerli sanayii baltalamakta olduğu ileri sürülmüş ve bunlara gümrük tarifesinin 132 numaralı pozisyonu tatbik edilmek suretile 400 kuruş gümrük alınması için Bakanlığa müracaat edilmesi kararlaştırılmıştır.

İPLİK DOKUMA MÜESSESESİ YENİ BİR KUMAŞ İMAL EDECEK

İplik dokuma müessesesi yeni İngiliz tipi Woolen (Schtrahgarn) kumaşların imali için hazırlıklarını bitirmiş ve bu nevi kumaş imalinde kullanılan yün ipliklerini getirtmiştir. Bu kumaşların satışına beş ay sonra başlanacaktır.

ESNAFA SAÇ DAĞITILACAK

Karabük mamulâtından 0,50 lik ince saçlardan mutemette mevcut 511 kilogramlık miktar Esnaf Odasının tesbit edeceği ihtiyaç sahibi esnafa dağıtılacaktır.

İŞÇİ SİGORTALARI MÜDÜRÜ NEDİM GÜVEN ANKARAYA GİTTİ

Şehrimiz İşçi Sigortaları Müdürü Nedim Güven, İşçi Sigortaları Genel Kurul toplantısında alınan kararların tatbik şekli ve İstanbul şubesine ait bazı işler hakkında Genel Müdürlükle görüşmelerde bulunmak üzere perşembe günü Ankaraya gitmiştir.

Ankaraya hareketinden evvel kendisiyle konuşan bir çok işçiler, meslek hastalıklarının genişletilmesi, maliyet bareminin bir an evvel Devlet Şûrasından çıkması ve işçi hastahanelerinin kurulmasını temin için tavassutta bulunmasını rica etmişlerdir. Nedim Güven Ankarada bir hafta kadar kalacaktır.

SÜMERBANK FABRİKALARI 8 MİLYON LİRA KÂR ETTİ

Sümerbank iplik ve dokuma müessesesinin geçen seneki kârı 8 milyon lira olmuştur. Müessesenin 5 yün ipliği ve yünlü dokuma, 5 pamuk ipliği ve pamuklu dokuma, 1 sun'î ipek, 1 keten kenevir, 4 çırçır ve bir halı olmak üzere yurdumuzun muhtelif bölgelerinde 17 fabrikası vardır. Bu fabrikalardan 21 bin kadar işçi çalışmaktadır. Diğer taraftan müessesenin 2800 kadar memuru vardır. Bu miktar işçi adedinin sekizde biri kadardır, ki bu miktar işçi adedine göre oldukça kabarıktır. Üç yüz milyon lira ile iş yapmakta olan müessesenin kârı, sermayenin yüzde üçü nisbetindedir.

MAHSUL BOL

Tarım Bakanı Tahsin Coşkan Anadolu Ajansı muhabirine verdiği bir demeçte bu yılki mahsul durumunun geçen yıllara nisbetle çok iyi olduğunu söylemiştir.

MESELELER:

Ücret Meselesi

— 2 —

Nitekim Papa XIII üncü Leon ilâhi hukuktan istiane ederek 15.5.1891 tarihinde işçilerin durumu hakkında kiliselerin ruhani reislerine bir tahrirat göndermişti. Bu tahriratın ücret hakkındaki görüşlerini aynen iktibas ediyoruz:

"Fakirliği ve sefaleti istismar etmenin ilâhi ve insani kanunların lânet ettiği bir hareket olduğunu patronlar ve zenginler hatırlamalıdırlar. Bir kimseyi emeğinin ücretinden mahrum etmek göklerin intikamını icabettiren bir cinayettir. Patron ve işçi herhangi bir anlaşmaya varsalar ve hattâ ödenecek ücretin mikdarında mutabık kalsalar dahi onların iradelerinin üstünde bir tabiî adalet kanunu vardır. Bu kanun, kanaatkâr ve namuslu bir işçinin geçimine yetmiyecek bir ücreti meneder."

Papanın bu irşadı üzerine bir çok memleketlerde kanun koyucusu, bu tabiî adalet kanununu tatbik etmek lüzumunu duymuş ve ücretlerin, **asgari geçim** haddinden daha aşağı bir seviyeye düşmesine mâni olmuştur. 1894 de ilk **"asgari ücret kanununu"** tatbik etmek suretile Yeni Zelanda bu gelişmede şerefli bir yer almıştır. Takriben 12 sene sonra böyle bir kanun Avustralyada kabul edilmiştir. 1909 senesinde İngiltere bunu müteakip bazı Amerika Cumhuriyetleri, 1915 de Fransa ve Birinci Dünya Harbinden sonra Avusturya, Norveç ve Almanya asgari ücret hadlerini kanunun himayesi altına almışlardır. Halen bir çok memleketlerde bu hadler kanunlarla tâyin edilmiştir. Asgari ücretlerin kanunlarla tâyin edilmesinde iki gaye güdülmektedir:

Biri, asgari geçim haddinden düşük bir ücretle çalıştırılmalarına karşı işçileri korumak,

İkincisi, işçilere lüzumundan az ücret vermek suretile maliyet masraflarını düşüren bazı müteşebbislerin haksız rekabetine karşı, bu zihniyeti gütmek istemiyen ve ücretleri bir adalet ölçüsüle tâyin eden âdil iş verenleri korumak.

Bugünkü umumî kanaatlere göre ücretlerin tam bir adaletle tâyininde şu iki prensip hâkim olmalıdır:

1) Verilen ücret, işçinin yaptığı işin miktar ve kalitesinin karşılığını teşkil etmelidir.

2) Çalışan bir kimsenin ailevi durumunu ve dolayısile ailevi ihtiyaçlarını nazarı itibare almalıdır.

Birinci prensip zamanla az çok anlaşılmış olduğundan biz burada daha çok ikinci prensibi tetkik etmeği faydalı bulmaktayız. Öteden beri tatbik edilen ücret sistemleri, herkese yaptığı işin mikdarı ve kalitesi nisbetinde bir ücret verilmesi imkânlarını araştırmaktadır. Ancak, her işçi, sarfettiği emek mukabilinde kendisinin ve ailesinin geçimini temin etmek ihtiyacını duyar. Kendi emeğinden başka bir geliri olmıyan işçinin temin edeceği ücret yalnız kendisini değil, tabiî bir hak olarak kurduğu veya kuracağı yuvasını da geçindirebilecek bir yeterlikte olmalıdır. Meselâ tamamen aynı kabiliyette olan ve aynı işi yapan bir bekâr işçinin aldığı ücretten bir evli işçi daha yüksek bir ücret almalıdır.

Bu zihniyetin gelişme seyrine bir göz gezdirecek olursak, ilk defa 1891 yılında Fransada Harmel namında bir sanayicinin aile tahsisatı usulünü tatbik ettiğine ve 1892 yılında Fransada meşhur Creusit fabrikalarında geniş bir tatbik sahası bulduğuna rastlarız. Gittikçe genişleyen ve doğrudan doğruya iş verenlerin inisyativ ve teşebbüsünde doğan bu görüş tarzı, ilk defa Belçikada 1930 yılında ve Fransada 1932 de çıkan kanunlarla mecburî kılınmıştır. İlk tecrübeler bazı **patronların bekâr** ve çocuksuz evli işçileri tercih etmek suretile diğer iyi niyet sahibi patronlara karşı rekabete giriştiklerini göstermiş ve bu haksız rekabeti önlemek maksadile umumî kasalar kurulmuştur. Halen iş verenler ödedikleri aylık ücretin kanunla tâyin edilen muayyen bir yüzdesini bu kasalara yatırmakta ve bu kasalar muayyen bir barem dahilinde bu paraları aile yüküne göre evli işçilere dağıtmaktadır.

Bu tetkiklerimizin de belirttiği gibi, sermaye ile emek arasındaki münasebetlerin mihverini teşkil eden ücret probleminde en isabetli ölçü âdalet ve hakkaniyet ölçüsüdür. Ancak âdil bir ücret ölçüsünün tayininde, iktisadî, sosyal, teknik ve psikolojik bir çok unsurlar mevcuttur. Bu itibarla işletmelerde, bu mevzuun, bu bilgilerle mücehhez olan kimseler tarafından ele alınması lâzım gelmektedir.

Ücretler en isabetli bir ölçü ile ve tam bir âdaletle tâyin edilse dahi çalışan insanların sarfettikleri emeğin karşılığının yalnız para ile ölçülemiyeceğini, iş başında dökülen terlerin bir şefkat ve emniyet havasının ılıklığı içinde kuruması lâzım geldiğini bir daha hatırlatmak isteriz.

Yazan: Lektör A. TAHSİN BALKANLI

İşçinin geçim davası

(Baştarafı sahife 1 de)

na söylemişler ve filiyat ile de isbat etmişlerdir. Giyim eşyasında da bu suretle piyasaya nazaran en aşağı % 30 nisbetinde bir ucuzluk temin etmek mümkündür.

Gözümüzün önünde duran bu hakikatlere rağmen bu işlerin yapılamamasının baş sebebi işçilerin sendikalar etrafında sıkı surette toplanmamaları ve müştenrek iktisadi teşebbüslere henüz alışamamış olmalarıdır. Çok acı olmakla beraber şunu da söyliyelim ki belki bundan daha mühim olan sebeb maalesef işçinin böyle bir teşekkülden taksitle aldığı bir malın vadesi gelince kendi elile getirip taksitini kendi teşekkülüne yaptırmamasıdır. Böyle işe girişen müteşebbis işçiler yüzlerce arkadaşının arkasından koşup para toplamaktan, (bu gün git yarın gel)lerden bizar olmakta, hattâ çok defa verdikleri açığı ceplerinden ödemekte veya borçlu kalmaktadırlar. İşçilerin bu dâvada gösterecekleri anlayışı yukarıda millî bir dâva olarak vasıflandırdığımız işçilerin geçim dâvasını hal yolunda büyük bir adım olacaktır. İşçiler, evvelâ şahsen bu işte menfaatlidirler. Sonra böyle teşebbüslere giriştikleri ve muvaffak oldukları zaman diğer işçilere örnek olacaklarından ve piyasada işçi kooperatiflerinin itibarlarını arttıracaklarından işçilik ve memleket dâvasına da hizmet etmiş olacaklardır.

Bunun dışında olarak sendikalara düşen diğer vazifelerin en mühimlerinden biri de iş ve işçi bulma kurumlarına yardım etmek, ve memleketteki sanayi inkişafını dikkatle takip ederek bunun yarattığı iş piyasasını göz önünde bulundurmak ve piyasanın isteğine uygun kalifiye işçi yetiştirilmesi için kurumlar açmaktır. Memleketimizde sanayi inkişaf halindedir ve kalifiye işçiye daima ihtiyaç mevcuttur, böyle bir işçi derhal iş bulmaktadır.

Bugünkü hayat şartları bütün dünya yüzünde o kadar ağırdır ki bir işçi ailesinin yalnız bir ferdin kazancile idaresine imkân yoktur. Bugün dünyanın en refahlı ve zengin olarak tanılan memleketleri İsviçre ve Amerikadır. Her iki memlekette de işçi ailelerinden hem erkek, hem kadın, hattâ hem de orta tahsilini bitirmiş çocuklar (kendilerine göre işlerde) çalışırlar. Amerikan kadınları hattâ ağır işlerde bile erkeklere rekabet etmektedirler. Ben şahsen bir hekim olarak bizim kadınların ancak hafif ve zarar vermeyen işlerde çalışmasına taraftardım. Bizim memleketin şartları bunu icabettirir. Fakat bir ailenin yükünü yalnız bir kişinin sırtına bırakmak aslâ doğru değildir. Bütün Avrupada ve Amerikanın doğu bölgelerinde bir aileden muhakkak surette en az iki kişi çalışmaktadır. İsviçre gibi küçük bir memlekette 200 000 kadın (bürolar, bankalar, ticarethaneler dahil) muhtelif işlerde çalışmaktadırlar.

İşte sendikalar bulundukları bölgelerin endüstri gelişmelerini dikkatle takip ederek ihtiyaca göre kalifiye işçi hazırlıyarak işçi ailelerini bugünün çok zor olan geçim seviyesine aile fertlerine uygun işler bulmak suretile yaklaşmalarını sağlarlar. [illegible] tanında iş aramak doğru değildir. İşçi sendikaları esnaf ve küçük sanat erbabının yanına işçi çocuklarından çıraklar vermek, işçi ailelerine parça üzerinden ve evde yapılabilecek işler almak suretile bu ailelere kazanç teminine çalışmalıdır.

İşçi ailelerinin geçim seviyelerinin muhtasaran gündeliklerin arttırılması suretile düzeltilmesini **beklemek doğru** değildir. İstihsal vasıtaları bizden çok mükemmel olan, en ileri teknik şartları tahakkuk ettirmiş olan memleketlerde bile olamıyan bir şey bizde hiç olamıyacaktır. Şu halde işçi ailelerini rahat, sıhhî şartları haiz, mes'ud bir hayata kavuşturmak için bir kaç yol birden takip etmek zaruretindeyiz. Burada işçiler ve işçi sendikaları kendilerine düşen büyük rolü asla unutmamalıdırlar.

HAFTANIN YAZISI

SENDİKA LİDERLERİNİN YETİŞMESİ

Bu hafta salı günü Eminönü Halkevinde (Sosyalizm ve İçtimai Siyaset) mevzuunda verdiği bir konferansında sayın Prof. Fındıkoğlu, içtimai siyasetin memleketimizde gelişmesi hususunda 4 rükne, siyasî partilere, işverenlere, işçilere ve ilim adamlarına düşen vazifeleri gayet veciz olarak izah etti. Profesör, bir ara sendika liderlerinin yetişmeleri meselesi üzerinde de ehemmiyetle durdu. İşçilerin, ferd olarak ve teşekkül halinde yapacakları hizmetin derecesi, şüphesiz sendika liderlerinin liyakatine bağlı bir keyfiyettir. Bir kütleyi temsil etmek ve zümre menfaatlerinin korunmasında önde yürümek hakikaten kolay bir vazife değildir. Bu itibarla, sendika liderlerinde bir çok vasıfların bulunması iktiza eder.

Türk sendikalarının bugün başında bulunanlar muktedir sendika liderleri olmaya namzet kimselerdir. Bir çoklarını yakinen tanıdığım bu işçi arkadaşlarım, her şeyden evvel yüklendikleri ağır vazifenin mesuliyetini müdrik bulunmuyorlar. Katlandıkları büyük fedakârlıklar bunun en büyük delilini teşkil eder. Bir seneden beri, evlerinde çoluk çocuklariyle akşam yemeği bile yiyemediklerini, bir pazar sinemaya gidemediklerini, daha fenası bugünkü geçim şartlarına rağmen maddî fedakârlıklar yaptıklarını çok iyi biliyorum.

İşin henüz müptedisi bulundukları için sendika idareciliğinde noksanları olduğu muhakkaktır. Bugün için, noksanlarını fedakârane çalışmalariyle telâfi etmesini biliyorlar. Fakat, gün geçtikçe şartlar değişecek, yapılacak işler çoğalacak ve daha güç, esaslı bilgi isteyen bir manzara alacaktır. İleride işveren sendikaları kurulacak. İki tarafın sendika liderleri masa başına geçip karşılıklı oturacaklar ve anlaşmalara girişecekler. Kollektif iş akitleri imzalanacak, zaman geçecek akitler yenilenirken zam istekleri, iş şartlarında değişiklikler gibi çetrefilli meseleler ortaya çıkacaktır. Memleket iktisadiyatı üzerinde kurulan komitelere işçi sendikalarının liderlerinin de iştirak edeceği günler gelecektir. Sendikalar, iş ihtilâflariyle, sosyal yardımlarla meşgul olmakla kanmıyacaklar, hükûmete millî ekonomiye ait bir çok projeler teklif edeceklerdir.

İşte bütün bu azim işler, bilgi ister.

İşçiyi topyekûn aynı bilgi seviyesine ulaştırmaya imkân, ve hattâ lüzum da olmadığından sendika liderlerinin yetişmeleri, üzerinde ısrarla durulacak bir mevzudur. Bu bahiste en büyük gayret yine sendika liderlerinin kendilerine düşmektedir. Onlar iyi bilmeliler ki, kulaktan dolma, derme çatma bilgilerle bu işi yürütemezler. İktisat Fakültesini bitiren bir münevver kadar içtimai siyaseti, gazete tiryakisi bir memur kadar dünya ahvalini, bir iş müfettişi kadar iş mevzuatını bilmelidirler. Bu bilgiler de ancak okumakla elde edilir. Böyle yapmıyan sendika lideri, berberin dişçiliği, kocakarının doktorluğu, tenekecinin saatçiliği kadar işinin ehli olur.

S. SELEK

İşçi için

Ücretli yıllık izin usulü

Bugün Türk işçisinin, ihtiyarlık sigortasının bir an evvel tatbik edilmesi kadar, mühim ve acil ihtiyacı, ücretli yıllık izin usulü ihdası ve tatbik edilmesidir.

Bütün hayatını işine vakfetmiş yılın bütün günlerini bilâfasıla iş yerinde geçirmiş bir şahsın makine karşısında gittikçe bozulan ruhi haletini, takviye etmek ve onu yeniden, daha sıhhatli, maneviyatı yüksek bir iş gücüne sahip kılmak için senenin muayyen aylarında ücretli izin verilmesi, işin rantabilitesini muhakkak çoğaltacak, millî servetin dolayısiyle artmasını sağlıyacaktır. Dinlenmiş bir dimağ ve bedene sahip olarak işine dönen işçi, dikkatini ve bedenini daha rasyonel bir şekilde işine hasredecek, aynı zamanda, yaptığı işin kalitesi daha yüksek olacağı gibi, iş kazalarının da azalmasını, bazı işyerlerinde ise sıfıra müncer olmasını sağlıyacaktır. Bugün Amerikan sanayiinin hudutsuz istihsâlâtının hikmeti kalifiye işçinin içinde bulunduğu iş şartlarının rasyonalizasyonunun mükemmeliyetinden dolayıdır. Avrupada 1926 da gerek müşterek anlaşmalar ve gerekse kanunlarla 19.000.000 işçi ücretli yıllık izinden istifade etmiştir ki, bu rakkam, umum işçi sayısının % 40 teşkil etmektedir.

Ücretli yıllık izinden Avrupada istifade eden işçi grupları aynı olmayıp ayrı ayrıdır.

1 — Sanayi ve Ticarete ait iş yerlerinde çalışan işçi, memur ve müstahdemleri ücretli yıllık izinden istifade eden memleketlerin başında, Avusturya, Brezilya, Finlandiya, İtalya, Meksika, Polonya, Romanya, İsviçre'nin [illegible]

2 — Yalnız memur ve müstahdemlerin ücretli izinden istifade ettikleri, işçilerin etmedikleri memleket, Yugoslavyadır.

Ücretli izin usulü milletlerarası sözleşmelerle ekseri devletler tarafından kabul edilmiş olup tatbik sahasına intikal etmiş bulunmaktadır.

Ücretli izin hakkında müşterek sözleşmeler Amerika, Fransa, İngiltere, Macaristan, Norveç, Hollanda tarafından kabul edilmiştir. Milletlerarası çalışma teşkilâtı bu hususta bir sözleşme kabul ettiğine göre ya bu sözleşmeyi Meclis tasdik ederek filiyat sahasına çıkarmalı, yahut ta bir kanun tasarısiyle Meclise sevketmelidir.

Her halde Milletlerarası Çalışma teşkilâtının bir üyesi olan Türkiyenin bu sözleşmeyi tasdik ederek filiyat sahasına çıkarmasının vakti gelmiştir.

Ücretli yıllık izin usulü tatbik edildiği ve ihtiyarlık sigortası meriyete girdiği takdirde Türk işçisinin maddî ve manevî yorgunluğu izale edilecek, dinç ve zinde olarak izninden dönen işçi, kemiyet ve keyfiyet bakımından daha iyi randıman verecek iş kazaları azalacak ve dolayısiyle millî servetimizin miktar ve kalitesi, ileri devletler seviyesine çıkacaktır.

SÖKEOĞLU

Denizli Milletvekili Hulusi Oral

(Baştarafı sahife 1 de)

Bu mevzuların bazıları Çalışma Bakanlığınca ele alınmış, fakat hâlâ bir netice çıkmamıştır. [illegible] sahibi milletvekili bu işlerin gecikmesindeki sebepleri ve henüz ele alınmamış olanlar hakkında neler düşündüğünü [illegible] soruyordu.

Çalışma Bakanı önümüzdeki günlerde bu takrirlere cevap verecektir.

Aylıklı İşçi Ahmet — Yahu benim de zarfıma baksana, vergi muafiyetinden istifade edecek miyim?
Yusuf Usta — Fabrikaya maliye memuru geldi. Müdürün odasında kurra çekiyorlar. Senin zarfın da asıl orada kalıbıyor.

İÇ ve DIŞ OLAYLAR

İÇ OLAYLAR:

Solcu hocalar hakkında bir sözlü soru

Milletvekili Emin Soysal Meclise bir sözlü soru vererek, Ziraat Enstitüsündeki solcu hocalar hakkında hükümetten izahat istemiştir.

Garbi Trakya Türklerinin acıklı durumu hakkında bir sual takriri

Galip Pekel bir takrir vererek, Garbi Trakyadaki Türklerin acıklı durumunu anlatmış ve hükümetin bu hususta izahat vermesini istemiştir.

Yakalanan casuslar çoğalıyor

Memleketimizin milli bütünlüğü aleyhinde faaliyette bulunmak üzere hudutlarımız dışında kurulmuş olan muhtelif ajanlıklar, son zamanlarda çalışmalarını arttırmışlardır. Suriyede, hududumuzun civarında İslâhiyede ve Nuseybin civarlarında faaliyette bulunan bu fesad yuvalarına muvazi olarak Sovyet Azerbaycanında da bir takım gayretler sarfedildiği tesbit edilmiştir. Türkiye hudutlarından içeriye casuslar, ajan propagandacı ve tahrikçilerin sızmasını istihdaf eden bu faaliyetler karşısında hükümetçe sıkı tedbirler alınmıştır. Azerbaycan, Suriye ve Iraktaki bu teşekküller hesabına Türkiyeye girmek teşebbüsünde bulunan bazı elemanlar son haftalar içinde yakalanmışlardır. Hükûmet, Doğu ve Güney hudut bölgelerinde aldığı tedbirleri

İnegölde bir komünist yakalandı

İnegölde bundan beş gün evvel cuma camisinin duvarına komünizm propagandasını havi bir afiş asan, san'at okulu mezunlarından Nejat Gökçen isminindeki genç yakalanarak hakkında tahkikat açılmıştır.

Komünizmle mücadele cemiyeti bir beyanname yayınladı

Komünizmle Mücadele Cemiyeti tarafından yayınlanan bir beyannamede ezcümle denilmektedir ki:

"Vatan, milliyet, mal, can, aile, tasarruf, Allah ve aile tanımayan velhasıl uğurlarında dünya yaratıldığındanberi devlet olarak, millet olarak, fert ve insan olarak çarpıştığımız; canlar feda edip tarihler yarattığımız bütün mukaddes mefhumlardan ve vicdan hürriyetlerinden seni ayırmak, makineleşmiş, hissiz, fikirsiz ve zavallı bir sürü haline sokmak isteyen bu sinsi, kaba ve mel'un kuvvete karşı fikrinle, hissinle, vicdanın, şuurun ve imanınla, sahip olduğun her türlü imkânla karşı koymak bugün en büyük vazifendir."

Kimsesiz ve anormal çocuklar hakkındaki kanun tasarısı

Kimsesiz ve anormal çocukların korunması ve yetiştirilmesi hakkındaki kanun tasarısı Meclis gündemine alınmıştır. Tasarıya göre 7 yaşına kadar normal ve anormal çocuklarla 7 yaşından büyük anormal çocuklar Sağlık Bakanlığı, 7 yaşından büyük sağır, kör ve dilsiz çocuklar da Eğitim Bakanlığınca yetiştirilecektir. Bu vazifeleri görebilmek için her iki Bakanlık, çocuk pansiyonları, kör ve sağırlar için okullar açacak ve bunlar Sağlık Bakanlığınca bir müddet müşahede altına alındıktan sonra durumlarına göre bu müesseselerden birine gönderileceklerdir. 7 yaşına gelen normal çocuklarla bu yaştan büyük olanların ilk tahsilleri ilkokullarda yaptırılacak, yetiştirme yurdlarında ücretle çalıştırılacaklardır. Bunlardan kabiliyet gösterenler devlet fabrikalarına veya işletmelerine ücretli çırak olarak verileceklerdir.

DIŞ OLAYLAR:

Cenubi Afrika Başbakanı, Mareşal Smuts seçimleri kaybetti

Cenubi Afrikada yapılan seçimlerde Mareşal Smuts'un partisi seçimleri kaybetmiştir. Partisinin seçimleri kaybetmesi üzerine 26 senedenberi Başbakanlık etmekte olan Marşal Smuts da vazifesinden ayrılmak zorunda kalacaktır. Bu vaziyet dünya ölçüsünde bir hâdise olarak telâkki edilmektedir.

Türkiyeye 10 milyon dolar borç verilecek

İktisadi işbirliği idaresi Nisan, Haziran devresine ait olmak üzere Türkyeye on milyon dolar ikrazda bulunması için yeni müzakerelerin açılmasına hazır bulunduğunu Türk hükümetine bildirmiştir. Memleketimize on milyon dolar ikraz teklifi Marshall programının ilk dörtte bir kısmı için gerekli meblâğı 288 milyon dolara yükseltmektedir.

Amerikada 225.000 işçinin yapacağı grev önlenebildi

General Motors otomobil fabrikalarında çalışan 225.000 işçinin greve başlamaları önlenebilmiştir. 18 saat devam eden müzakereler neticesinde müessese işçilere saatte 11 sent vermeyi kabul etmiştir.

600.000 Alman işçisi

İngiliz - Amrikan idaresinin Başkanı Ruhr bölgesindeki 600.000 çelik sanayii işçisin grev yapmasını önlemek maksadiyle bu şehirde Alman sendikalarının şeflerile bir toplantı yapmışlardır.

Türk ordusuna büyük ölçüde kamyon ve Jeep geliyor.

Amerikan yardımı gereğince Türk ordusuna 2,5 tonluk yük kamyonu ve dünyanın her tarafında pek fazla rağbet gören 1/4 tonluk Jeep otomibilleri verilmektedir.

2,5 tonluk kamyon Birleşik Amerika ordusunda kullanılmakta olan standard kamyonlardır.

Bu kamyonlar boş iken takriben dört ton ağırlığındadır. İhtiyaca göre kamyon çöp ve su nakliyatında, tamirhane, hasta arabası ve saire olarak da kullanılabilmektedir. Arzu edildiği takdirde kamyonun ön kasasına bir vinç takmak mümkündür. Kamyonun muhtelif şekil alabilmesi ve birçok işlerde kullanılabilmesi yedek parça ve bakım işlerini kolaylaştırmaktadır.

Kamyon saatte 80 kilometre üzerinden seyretmektedir. Ancak yolların iyi olması şarttır. Dağlık arazide insanın yürüyebileceği bir hızla ve radyatördeki suyu aşırı derecede ısıtmadan yol alabilmektedir.

Gerek 2,5 tonluk kamyonlar ve gerekse Jeep otomobillerinin etrafına madeni bir bot inşa etmek suretile kara ve deniz hareketlerinde istimal edilebilecek bir model sağlanmıştır. Bu şekilde kamyonetler ve Jeep otomobilleri karada olduğu kadar suda da kolaylıkla seyredebilmektedir.

Bu iki otomobil İkinci Dünya savaşında nakliyat bakımından Birleşik Amerika ordusunun bel kemiğini teşkil etmiştir. Diğer taraftan, ödünç verme ve kiralama esaslarına istinaden malzeme alan bir çok memleketlere bu otomobillerden verilmiştir. Hattâ Çinlilerin bu otomobillerden azami derecede faydalanmalarını sağlamak gayesile otomobillerin üzerine Çin lisanile bir izahat levhası tâlik edilmiş ve ayrıca Jeep otomobillerinin istimal tarzını izah eden Çin lisanile yazılmış bir kitap bastırılmıştır. Bidayette inşa edilen Jeep otomobillerine nazaran büyük ölçüde inkişaf görmüş olan yeni arabalar Türk ordusundaki er ve levazım nakliyatına büyük ölçüde hız vereceği muhakkaktır.

2,5 Tonluk Amerikan askeri kamyonları

Komünist nüfuzu ile mücadele eden işçi lideri W. P. Renther

(Baştarafı sahife: 1 de)

kısmına tahakküm etmek ve yahut da büyük bir tesir yaratmak bakımından ellerine geçen son fırsatı da kaybetmişlerdir. Muharrir, yazısına şöyle devam etmektedir:

"Aynı zamanda Amerikanın solcu siyasetine tahakküm etmek veyahut da kuvvetle müessir olmak bakımından da ele geçen son fırsatı da kaybetmişlerdir.

Reuther'in birlikciliği komünist aleyhdarlığına istinadetmekle beraber siyaset ve iktisat bakımından merkezden sola meyletmektedir. Reuther'in hedefi az kâr, ucuz fiat ve yüksek işçi ücretleri esasına dayanmaktadır. Bu arada haftalık ücret garantisi, tekaüdiye ve önemli bir içtimai emniyet sigorta programı da talebedilecektir.

Reuther, 17 yaşında müptedi işçi olarak bir fabrikaya girdi. Bundan sonra üç sene Detroit'deki Wayne Üniversitesine devam etti ve 1927 den 1932 yılına kadar üç yıl tekrar fabrikada çalıştı.

Bundan sonraki üç yıl zarfında Avrupada ve Şarkta bisikletle seyahat ederek otomobil fabrikalarını ve tamirhaneleri üzerinde tetkikatta bulundu. Reuther, 1942 yılındanberi UAW'nin ikinci başkanıdır. 1946 yılında CIO ikinci reisliğine intihabedildi. Aynı zamanda UAW'nin başkanlığını da deruhde ediyordu.

İkinci dünya savaşı esnasında Reuther otomobil fabrikalarında topyekûn uçak imal etmek için bir plân teklifinde bulundu. Savaş devresinde insan gücü komisyonunda iş idaresi siyasetile meşgul olan komitenin üyesi idi.

HÜRBİLEK
Haftalık Gazete
Sahibi: Dr. Rebi Barkın
Bu nüshada yazı işlerini fiilen idare eden: Sabahattin Selek
Dizildiği yer: Rıza Koşkun Matbaası
Basıldığı yer: Sucuoğlu Matbaası
Yıllık abonesi: 5 liradır.
Geçmiş nüshalar 20 kuruştur.
Gönderilen yazılar neşredilsin veya edilmesin iade edilmez.
İş ve İşçi arıyanların ilânları Parasız neşredilir.

İ.İ.S. Birliği Başbakanlığa müracaat etti

(Baştarafı sahife 1 de)

görüşmemiştir. İşçilerin birliğimize, kurulduğu zamandanberi vâki olan taleplerine uyarak aşağıda yazılı mevzuları yüksek huzurunuza arzediyoruz:

1 — 4772 sayılı kanunun 63. üncü maddesine göre askeri fabrika, Devlet Demir ve Denizyolları, Tekel Genel Müdürlüğü ve saire gibi Devlet dairelerinin işletmelerinde hususi kanunlarla kurulmuş olan sigorta ve yardım sandıkları gibi tesislerin işçilere yapacağı yardımların adı geçen kanunda gösterilen yardımlardan az olmıyacağı hakkında bir hüküm mevcut olduğu ve 5019 sayılı kanunla işçilere yapılan doğum yardımları 90 lira üzerinden tesbit edildiği halde askeri fabrikalarda çalışan işçilere doğum yardımı hiç yapılmamaktadır. Statüsünde doğum yardımı hiç bulunmayan yardım sandıklarının 4772 sayılı kanunun hükmü karşısında bu yardımı ihdas etmeleri ve evleviyetle yapmaları tabiî olduğu ve Sayıştay Genel Kurulunun da kararı bu merkezde olduğu halde Maliye Bakanlığı keyfiyet bakımından statüde bulunmayan bir yardımın kemiyet bakımından hiç yapılamıyacağı gibi bir düşünce ile işçileri yıllardanberi haklarından mahrum etmektedir.

Uzun zamandanberi sürüncemede kalan ve binlerce işçi vatandaşın mağduriyetini mucip olan bu ihtilâfın halli için Milli Savunma Bakanlığının bir tasarı hazırlıyarak Başbakanlığa sunduğunu öğrendik. Bu tasarının bir an evvel Büyük Millet Meclisine sevkiyle kesbi kanuniyet etmesinin sağlanması birinci ricamızdır.

2 — 5088 sayılı kanunla gündе 200 kuruşa kadar olan işçi ücretlerinin vergiden muaf tutulacağı emrolunduğu ve kanunda her türlü vuzuhsuzluğu önliyen sarahat bulunduğu halde Maliye Bakanlığı 324 seri numaralı tebliğine ek olarak tamim ettiği 328 sayılı genelgede bu kanundan aylıkla çalışan işçilerin faydalanamıyacağını defterdarlıklara bildirmiş ve kanunun sarih hükmü hilâfına verdiği kararla binlerce işçiyi aylardanberi hakkından mahrum bırakmıştır. Kanundaki hüküm başka her hangi bir tefsire meydan vermiyecek kadar sarih olup şu tarzda tedvin olunmuştur.

(İşçilerin istihkakları gündelikten başka esaslara göre hesaplanan hallerde işçinin bir aylık istihkakı çalıştığı veya ücrete müstahak olduğu günlere bölünür, ve elde edilen miktar gündelik sayılır). Yüksek malûmunuzdur ki işçilerimizin mühim bir kısmı bir ay zarfında çıkarabileceği iş miktarı gözönünde bulundurularak takdir edilmiş olan aylık ücretlerle çalışırlar. Bir çok iş yerlerinde de bu aylık ücretten fazla olarak çıkardığı işe mukabil prim tarzında ayrıca istihkak ilâveleri verilir. Her fabrikada kendine göre bir ücret usulü vardır. Aynı iş kolundan olan iki işçiden biri aylık biri gündelik hesabiyle istihkak alır. Maliye Bakanlığının bu karariyle işçi vasfında olan ve her hali birbirine benziyen işçilerden bir kısmı bağıştan faydalanmakta bir kısmı bakkından mahrum kalmaktadır. Eğer vazı kanun işçilerin geçim darlığına ve perişan hallerine bir çare bulunsun diye bu kanunu çıkardı ise Maliye Bakanlığının bu kararı ile yapılan tatbikat kanunun ruhuna tamamen aykırı neticeler vermekte ve vergi bağışından mahrum kalan işçilere de gadre uğradıkları yolunda bir kanaati tevlit etmektedir. Bu konu üzerinde yüksek Başkanlığınızla Maliye Bakanlığı arasında aylar danberi müzakereler cereyan ettiğini biliyoruz. Sürüncemede kalan bu işin biran evvel önlenerek hallini temin buyurmanız ikinci ricamızdır.

3 — 4772 sayılı iş kazaları meslek hastalıkları ve analık sigortaları kanunu hükümlerine göre kanunun yürürlüğe girmesinden sonra en geç altı ay içinde bu kanunun özü ve esas mahiyette olan malûliyet bareminin hazırlanması gerekmektedir. Kanun 1.1.946 tarihinde yürürlüğe girmiş ise de malûliyet baremi olan kanuni şekli almamıştır. Baremin yüksek Bakanlığınızla Sağlık Bakanlıkları arasındaki müşterek çalışmalarla hazırlandığını biliyoruz. Fakat hazırlanan tasarı gerekli merhaleleri tayyederek kanuni şeklini almamıştır. Anılan kanuna göre çalışma gücü % 30 nisbetinden aşağı derecelerde eksilmiş olan işçiler kendilerine bareme göre verilecek olan aylık tazminatı toptan alabilmek hak ve ihtiyarına mâliktirler. Bir çok işçiler alacakları bu parayı alıp köyüne dönmek veya şehirde kalacaksa bir dükkân açarak veya ufak bir iş tutarak kısmen bu sermayenin neması kısmen de arta kalan çalışma gücüyle kendilerine bir hayat kurmak ve geçimlerini temin etmek istemektedirler. Halbuki baremin katiyet kesbetmemesinden dolayı işçiler bir buçuk senedenberi kanunun kendilerine bahşetmiş olduğu haklardan ve sermayelerinin nemalarından mahrum kalmaktadırlar.

Yukarıda arzolunan konular üzerinde işçiler ısrarla durmakta ve kanunlarla kendilerine verilen haklardan tatbikatta çıkan engeller yüzünden aylarca mahrum kaldıklarından dolayı sızlanmaktadırlar. Bu maruzatımızın nazarı dikkate alınmasını ve işçilerin haklarının biran evvel yerine getirilmesi hususunda acil teşebbüslerinizi üstün saygılarımızla arz ve rica ederiz.

BOLŞEVİK Zindanlarında 12 SENE

Anlatan: İ.T.A. Yazan: NAZMİ SEVGEN

(Her hakkı anlatana aittir. Mehaz gösterilerek iktibas, tercüme ve hülâsa edilemez)

TEFRİKA No. 4

— Doğru, şu kuş darısını da galiba Pireden almış olacaklar!

Ben, dayanamadım, müdahale ettim:

— İkiniz de yanılıyorsunuz. Makarna buz gibi İtalyan malı. Asıl onu Napoliden amış olsalar gerek.

Artık konuşmamız ciddiyetini kaybetmiş gibi idi. Fakat hepsi derin mânalar ve kıymetli imalarla dolu idi. Ben bu bakımdan memnundum. Çünkü Faruku da kazanmış oluyordum. Bu tarzdaki konuşmalardan daha ileri gitmenin iyi olmıyacağını tahmin ediyordum. Çünkü Sadık ve Koço benim için şüpheli kimselerdi. Sadık hakkında şüpheye de hacet yok. O dini bütün komünistti vesselâm. Koço da Rusça bildiğine göre bu işler için belki evvelden hazırlanmış bir adamdı. Belki de gizli Rus teşkilâtı tarafından kasden aramıza konmuş bir ajandı. Tecrübesizliğime rağmen endişelerimin tazyiki ve ikazı karşısında biraz müsbet düşünmeğe ve görmeğe başlamıştım. Bu da benim için bir kazançtı. Artık sükûtu ihtiyar etmek lâzım geliyordu. Onlar birşey söylerler, sorarlarsa ileri gitmemek, açılmamak şartiyle gayet idareli cevaplar vermeğe çalışıyordum. Takdir buyurursunuz ki bu pek de kolay bir iş değildir. Ben zihnen bu kararlara varırken biraz ilerde duran Koço bağırdı:

— Kara göründü. Acaba neredeyiz?...

Hep o tarafa baktık. Uzakta, sisler arasında bir kara parçası. Denize doğru uzanmış bir burun görünüyor. Koço koşarak bir tayfadan sordu, tekrar haykırdı:

— Çocuklar, gözünüz aydın, Odesa burnu...

İçimden (burnu kopası Odesa diyordum. Fakat tahminime göre daha bir iki saat yolumuz olsa gerek. Saate baktım üçü geçiyor. Demek altıda falan Odesadayız. Beni yine bir heleıan aldı.

— Ne olacağım, Yarabbi! ne olacağım?... Almanyaya gitmek imkânını bulamazsam bari Rusyada dokumacılık öğrensem de soluğu memlekette alsam.

Artık bütün gözler, görünen kara parçasında. Gidiyoruz, fakat görünen sade topraktı. Şehir falan yok. Nihayet sisler arasında hayal meyal Odesa göründü. Yavaş yavaş büyümeğe, binalar seçilmeğe başladı. Oldukça büyük bir memleket. Küçücük Potyomkin rıhtıma yanaştı, gözlerim sahilde, bizi kim karşılayacak, nereye gideceğiz acaba?... Güvertenin kenarında ben, Sadık, Faruk, Koço dizildik bekleşiyoruz.

Vapura sivri şapkalı, resmi elbiseli "G. P. U" memurları geldi. Tayfalar bile bunlardan korkuyorlardı. Bir kere benim halimi tasavvur ediniz? Yolcuları ve tayfaları aradılar. Bu meyanda biz de arandık. Helecanım, endişem devam ediyor. Ben Rusça bilmiyorum, onlar da Türkçe. Yanlarında bir sivil adam vardı. Bu meğer komünist enternasyonalin'n bizi karşılamaya memur ettiği birisi imiş. Sadık ceketinin omuz dikişi içinden üzeri yazılı ve mühürlü bir ipek parçası çıkarıp sivile verdi.

Bu ipek bezin üzerinde Türkiye komünist teşkilâtı tarafından gönderildiği yazılıyordu.

"G. P. U" gizli devlet polisi demekmiş.

İlk ağızda bunları öğrenmiş oldum.

Gelen memur bizi vapurdan çıkardı. Rıhtımın hemen karşısında Odesanın meşhur merdivenlerine tırmandık. Biraz sonra Zinoviyef caddesinde bir otelde idik. Odesa, harap, koca bir şehir. Rıhtım caddesine gelen binalar maviye boyanmış, tramvaylar kıpkızıl sokaklarda hattâ tramvaylarda komünizme aid propaganda yazıları, vecizeleri var. Dükkânlar kapalı. Ötede beride tek tük Laryok denilen tütüncü kulübeleri göze çarpıyordu. Bunlar da hükümet malı. Rusyada mülkiyet her şey devletin elinde. Devlet gasbettiği ferdi hakları kendisi kullanır. Bunun için Odesayı hareketsiz ve ölü bulduk. Düşman istilâsından yeni kurtulmuş bir memleket kokusu ve manzarası taşıyordu. Otelimiz Çarlık zamanından kalmış harap, koca bir bina. Odada geniş, bir tek yer yatağı var. İkişer ikişer yatmak lâzım. Ben Sadıkla bir odadayım. Hava kararmıştı. Vapurdan bizi alan Komintern memuru yemeğe davet etti. Odesada serbest lokanta yoktu. Bizi Kommunar denilen ve devlet tarafından işletilen aş ocağına götürdüler. Ocak Babil kulesine benziyordu. Orada Yunanistandan, Suriyeden, Mısırdan, daha bir çok yerlerden gelmiş insanlarla karşılaştık. Onlarda; Odesaya ısınmış insan hali vardı. Bizim gibi yadırgamıyorlardı. Her kafadan bir ses çıkıyor, Rumcanın yanında Arapça. Onun ötesinde, İtalyanca kulağımızı tırmalıyordu. Hakikaten Babil kulesinde idik.

Önümüzde leş gibi incecik ve sert bir et parçasile yine mahut kara ekmeği sürdüler. Et o kadar sertti ki, ne dişle koparmak, ne de bıçakla kesmek kabil olamıyordu. Ben yiyemedim. Başka bir şey yoktu. Lokantadan kalktık otele döndük. Rehberimiz olan adam, bizim Politemigram yani siyasî muhacir olduğumuzu kim sorarsa böyle cevap vermemiz lâzım geldiğini tembih etti. Zavallı ben; siyasi muhacir olmuştum. Bakalım bu sıfatı ne zamana kadar muhafaza edecektim? Ertesi gün bize şehri gezdirdiler. Her taraf kapalı idi. Aşağılarda da anlatacağımız gibi Rus şehirlerinin hepsinde ölü manzarası var. Sefalet, tenhalık, çekingenlik, hareketsizlik. İşte Rus kasabalarının bugünkü vasfı bu. Rejim, hükûmet baskısı, sefalet halkın yüzündeki neşe ve zindeği nikabını silmiş, onun yerine donuk, beşgin, küskün bir tip yaratmış. Rus halkının ne kadar ıztırap ve ümitsizlik içinde bulunduğunu tasavvur edemezsiniz.

Meydanın ortasındaki koca bir heykeli işaret ederek delilimiz:

— İşte beşeriyeti kurtaran "Karl Marks" dedi.

— Anlıyamadım, hangi beşeriyeti kurtaran? Eğer kurtulan sade Rusya ise vay daha bu şekilde kurtulacak olan beşer kitlelerinin haline. Eğer vapurdan beri gördüğümüz haller, beşeriyetin kurtulmuş, refaha saadete hürriyete kavuşmuş hali ise, acırım kıyamete kadar bu beşeriyete. İçimden bir kuvvet, bir ses bana; Haydi şu herifin suratına bağır diyirdu:

— Be adam, çocuk mu kandırıyorsun, evet nihayet yirmi yaşında bir delikanlı idim amma, lehülhamd aklım mantığım yerinde. Görüyorum ve anlıyorum ki komünizm denilen bu rejim, bütün beşeriyet için bir â... Müsbeti inkâr eden nizamı serveti, refah ve huzuru yıkan, onun yerine şu gözümüzün önündeki zavallı Odesa gibi bir harabe, Odesalılar gibi memnuniyetsizlik, ıztırap ve sefaleti yüzlerinde okunan bir esir yığını; bedenini ve emelini kaybetmiş insanlar kümesi meydana getirmekse, lânet olsun o komünizme!...

(Devamı var)

Eskişehir Şeker Senaî işçileri Sendikası ana tüzüğü

(Geçen sayıdan devam)

d - Yönetim Kurulu tarafından genel kurulun tasvib ve tasdikına sunulan karar ve teklifleri görüşüp kesin karara bağlamak.

e - Üyeler tarafından 20. Madde gereğince müzakeresi istenilen konuları görüşüp karara bağlamak.

f - Yönetim ve Denetim Kurulu ve Haysiyet Divanı seçmek.

g - Gelecek yıl çalışma programında gözetilmesi istenilen hususlara dair ana hatlar üzerinde yeni Yönetim Kuruluna telkinde bulunmak.

h - İşbu tüzüğün 23. maddesine uyularak yapılan teklifler üzerine tüzükte değişiklik yapmak.

i - Başka şeker işçileri sendikalarile 5018 sayılı kanun hükümleri dairesinde birlik kurmağa karar vermek.

k - Lüzumu halinde sendikayı cemiyetler kanunu ve medeni kanun hükümleri dairesinde fesetmek.

GENEL KURULUN TOPLANMASI

16 — Genel Kurul sendikaya kayıtlı üyelerden teşekkül eder ve her yılın 1 veya 2 nci aylarında adi toplantıyaçağırılır. Toplantının yeri, günü ve saati gündemle beraber toplantıdan en az 3 gün evvel Valiliğe ve Çalışma Müdürlüğüne bildirilir. Şehrin en çok okunan iki gündelik gazetesile bir hafta önceden ilân olunur. Toplantıya gelen üyeler sendika tarafından her üyeye verilmiş olan mensubiyet karnelerini yetkili makamlara göstermek mecburiyetindedirler.

17 — Genel Kurul toplantısı ilân olunan ve Valiliğe Çalışma Müdürlüğüne bildirilen gün ve saatte muayyen yerde yapılır. Müzakerelere başlanabilmesi için sendikaya kayıtlı üye mevcudunun en az onda birinin toplantıda hazır bulunması lâzımdır. Oturum evvelâ Yönetim Kurulu Başkanı veya başkan vekili tarafından açılarak içtima nisabı anlaşılmak üzere yoklama yapıldıktan sonra mevcut üyeler arasından bir reis ve reis vekili ve ikiden az olmamak üzere lüzumu kadar kâtip seçilir, müzakereler bu suretle seçilmiş olan reis ve reis vekili tarafından idare olunur. Tutanak ve yazı işlerinde kâtipler görürler.

18 — Nisap mevcut olmamasından veya herhangi bir sebepten dolayı toplantı geri bırakıldığı takdirde keyfiyet mucip sebeplerle ve içtimaın günü ve saati yeri zikredilmek şartile gündemle beraber şehrin en çok okunan iki gündelik gazetesile bir hafta önceden ilân olunur ve Valiye, Çalışma Müdürlüğüne bildirilir. Genel Kurul toplantısı yirmi günden fazla geri bırakılamaz. Ve ikinci toplantıda nisap mevcut olsun olmasın oturum 17. madde gereğince açılarak görüşmelere başlanır.

19 — Genel Kurul toplantısında okunacak olan çalışma ve hesap raporlarile denetim kurulu raporu ve teklif olunacak netice toplantıdan enazbir hafta önce sendika mümessillerince iş yerlerindeki sendika tahtasına asılmak üzere gönderilir ve sendika merkezinde üyelerin mütalâa ve tetkiklerine hazır bulundurulur.

20 — Genel Kurulun müzakere gündemi 15. maddenin fıkraları sırasına göre tertip olunur. Gündemde yazılı olmayan konular müzakere edilemez ve gündemin sıra tertibinde değişiklik yapılamaz. Mevcudların en az yirmide birinin talebile gündeme istenilen konular ilâve olunabilir.

21 — Kararlar genel kurul toplantısında hazır bulunan üyelerin oy çokluğu ile verilir. Her üye bir oy sahibidir oy verecek üyenin oturumda şahsen hazır bulunması lâzımdır. Hazır bulunmayan üyenin yazı ile veya vekâleten vereceği oy mutebe değildir.

OLAGANÜSTÜ TOPLANTI

22 — Aşağıda yazılı hallerde genel kurul olaganüstü toplantıya çağırabilir.

a - Sendika üyelerini en az beşte birinin Yönetim Kuruluna sunulacak yazılı teklifleri.

b - Denetciler muamelâtta gördükleri yolsuzlukları Genel Kurula acele bildirmek mecburiyetini hissettikleri takdirde, bunların talebi ile.

c — İdare cihazının topten istifası halinde 27. nci madde gereğince her takdirde Genel Kurul 16 ncı maddede yazılı şartlara riayet olunarak ve mucip sebepler zikredilerek olaganüstü toplantıya çağırılır.

ANA TÜZÜKTE DEĞİŞTİRME YAPILMASI

23 — Genel Kurul toplantısında hazır bulunan üyelerden en az onda birisinin yazılı önergesi olmadan ana tüzükte değişiklik yapılması üzerinde müzakereye girişilmez. Tüzükte değişiklik yapılabilmesi için toplantıda hazır bulunanların en az dörtte üçü nisbetinde oy çokluğu lâzımdır. Yapılan değişiklikler mucip sebepleri ile en geç bir hafta içinde valiliğe ve Çalışma Müdürlüğüne bildirilir.

TUTANAKLAR VE KARARLAR

24 — Genel Kurulun müzakere tutanakları, reis, reis vekilleri, kâtipler tarafından imza olunup saklanır. Sendika üyeleri her zaman sendika merkezinde bu zabıtları ve kararları tetkik ve mütalâa etmek hakkına haizdirler.

SENDİKA RESHİ

25 — Sendika medeni kanunun 70 nci maddesinde yazıldığı üzere aciz haline düşer veya Yönetim Kurulunun iş bu ana tüzüğün hükümlerine göre teşkiline imkân kalmazsa kendi kendine münfesih olacağı gibi Genel Kurulda alınacak kararla kendi kendini dahi feshedebilir.

Sendikanın kendi kendini feshe karar verebilmesi için 17 nci madde gereğince toplanacak Genel Kurul üyelerinin en az üçte ikisinin huzuru şarttır, bu suretle çokluk elde edilmediği takdirde ikinci defa toplanmak için iş bu tüzüğün 18 nci maddesine göre üyeler çağrılır bu çağrı üzerine toplanacak üyelerin sayısı ne olursa olsun fesih keyfiyeti görüşülebilir. Ancak bu suretle yapılan toplanma ve görüşme sonunda fesh hakkındaki kararın mevcut üyelerin üçte iki oy çokluğu ile verilmesi şarttır.

Sendikanın feshi kararı yönetim kurulu tarafından beş gün içinde Valiliğe ve Çalışma Müdürlüğüne bildirilir. Ve bu tebliğlere fesih kararının iki önergesi iliştirilir. Fesih kararile beraber Genel Kurul tarafından bir tasfiye heyeti seçilir. Bu heyet feshedilen sendikanın menkul ve gayri menkul mallarını paraya çevirerek mevcut paraya ilâve eder. Bu parayı üyelerin sendikaya verdikleri aidat yekünu nisbetinde üyeler arasında taksim ve tevzi eder.

YÖNETİM KURULU

26 — Yönetim Kurulu sendika üyeleri arasında Genel Kurul toplantısında gizli oy ile ve bir yıl süre için seçilen on bir asil ve beş yedek üyeden ibaret bir teşekküldür. Bu seçimde en çok oy kazanmış olan üyelerden on beşi aldıkları oy adedine göre derecelere sıralanır en çok oy alandan itibaren başlanarak ilk on bir kişi asil ve onlardan sonra gelen beş kişi de yedek üye olarak kabul ve ilân olunurlar.

Yönetim Kurulu asil üyelerden birinin vefatı ve istifası halinde yerine yedeklerden en çok oy almış olanı getirilir ve her açık vukuunda aynı minval üzerine hareket olunur. Müteaddit yıllar arka arkaya Yönetim Kurulu üyeliğine seçilmek vaki olduğu gibi bir defa seçilmeyen üyenin müteakip yıllardan birinde Yönetim Kuruluna üye seçilmesinde de bir mâni yoktur.

(Devamı var)

CEMİYET HAYATI

DOĞUMLAR

Haliç fabrikalarından Sadi Aydının 20 Mayısta, K. H. Tripo mahdumlarından Hüseyin Pilgenin 29 Mayısta, İst. E T T den Sadık Aydının 21 Mayısta, Defterdar mensucat fabrikasından Osman Şengülün 22 Mayısta, Aker Ticaret ve Sanayii T. A. Ş. den Hasan Kemanoğlunun 23 Mayısta ve Haliç fabrikalarından Suphi Ergünün 24 Mayısta birer çocukları dünyaya gelmiştir.

Yavrulara uzun ömürler ve ana babaya da saadetler dileriz.

İŞ KAZALARI

Maltaoğulları fabrikasından Şaban Arıkan 18 Mayısta, Tekel kibrit fabrikasından Perihan Gürtepe 18 Mayısta, Haliç fabrikalarından İlhami Büyüktürk, Cihat Zarif 18 Mayısta, Haliç fabrikalarından Mehmet Asmaoğlu 20 Mayısta, Şişe ve cam fabrikasından İsmail Doğan 18 Mayısta, Mihail Çikvaşvili fabrikasından Bahriye Başarır 19 Mayısta, Haliç fabrikalarından İsmail Ekici ve Hasan Barışık 20 Mayısta, Mihail Çikvaşvili fabrikasından Mehmet Hoşbek 20 Mayısta, Tekel Yaprak Tütünden Hikmet Ergün 20 Mayısta, Defterdar fabrikasından Hüseyin Menteş 20 Mayısta, Bakırköy Bez fabrikasından Akif Özyurt 21 Mayısta, Zeytinburnu çimento fabrikasından İsmail Akkaya 21 Mayısta, Şişe ve cam fabrikasından Receb Kayarkaya, Ali Alpar, Hüseyin Durgunman ve Kevser Özdiler 19 Mayısta, İzmit kâğıt fabrikasından Hakkı Kanakoca 21 Mayısta, Osman Aktürk 18 Mayısta ve Muammer Kutluer 20 Mayısta, Yunus çimento fabrikasından İsmail Çoban (dinamitle kaya patlatırken bir kaya parçası ayağına isabet ederek kopmuş) 22 Mayısta, Beykoz Deri ve Kundura fabrikasından Fuat Barut 20 Mayısta, Tamir atölyesinden Haliş Demirpençe 20 Mayısta, Tekel Yaprak Tütünden Remzi Kutbay 22 Mayısta, Bakırköy Bez fabrikasından Osman Demir 22 Mayısta, Mihail Çikvaşvili mensucat fabrikasından Kerim Bayrak 19 Mayısta ve Aslan lâstik fabrikasından Tahir Bayraktar 20 Mayısta iş yerlerinde çalışırlarken birer kaza geçirmişlerdir.

Sümerbankın Defterdar Mensucat Fabrikasında tamir atölyesinde çalışan kalıpçı Niyazi usta dün sağ elini makineye kaptırmış ve başparmağı birinci boğumundan kopmuştur. Kazazedeye geçmiş olsun deriz.

Evvelki akşam Çekmeceden Yedikule istasyonuna gelen makinist Hüseyin Aydemirin idaresindeki banliyö katarı bir ameleyi parçalamıştır. Kaza kurbanı Erzincanın Refahiye kazasından Bekir Durak isminde bir ameledir. Kazaya sebebiyet veren makinist bir ay evvel gene bir vatandaşın parçalanmasına sebep olmuştu. Bu yüzden savcılık makinist hakkında tahkikata başlamıştır.

Kazazedelere geçmiş olsun der, âcil şifalar dileriz.

Adapazarı ve Havalisi Sayın Halkına:

OKUYUCU ŞİKÂYETLERİ

İSTİNYE DOKLARINDA ÇALIŞAN İŞÇİLER İSTEN ÇIKTIKTAN SONRA SAATLERCE VAPUR BEKLİYORLAR

Şöyle bir mektup aldık:

Biz işçiler İstinye doklarında çalışmaktayız. Mesai yapmıyanlarımız saat 17 de, mesaiye kalanlarımız ise saat 19 da işten çıkarlar. Birçok işçiler İstanbulda oturdukları için Köprüye gitmek mecburiyetindedirler. Halbuki İstinyeden Köprüye saat 19,40 da ve 20,40 da vapur vardır. Mesaiye kalanlar ve kalmıyanlar evlerine gidebilmek için saatlerce vapur beklemektedirler. Devlet Denizyolları tarife müdürlüğünün dikkatini çekeriz.

KAZA

Beykoz deri ve kundura fabrikası tamirhane işçilerinden Halil Yeşil 19.5.948 çarşamba günü yüzüne balyoz çarpmak suretile yaralanmış ve fabrika revirinde tahtı tedaviye alınmıştır. Acil şifalar dileriz.

ÖLÜM

Paşabahçe Rakı ve İspirto fabrikası işçilerinden Cemal Bakan elini çemberle kesmiş tedavi için hastahaneye giderken tramvaydan düşmüştür. Düşme neticesi ayağı kırılan Cemal Bakay derhal hastahaneye kaldırılmış ise de 25.5.948 salı günü ölmüştür. Geride bıraktıklarına başsağlığı dileriz.

EVLENME TÖRENİ

İstinye Fabrika ve Dokları Baş Kontrolü Bay Hidayet Tahran'ın kızı, genç yüzücülerimizden Bülent Tahran ile Adana eşrafından Bay Nuri Şaşkın'ın oğlu elektrik teknisyeni Kemal Şaşkın 26.5.1948 günü Beşiktaş Evlenme dairesinde seçkin bir davetli huzurunda nikâhlanmışlardır. Genç evlileri tebrik eder, saadetler dileriz.

ÇELTİK FABRİKASI YENİDEN BİRÇOK İŞÇİLERİNE YOL VERDİ

İstanbul Gıda Sanayii İşçileri Sendikası Başkanlığından aldığımız bir mektupta Güven Çeltik Fabrikasında yeniden birçok işçilerin işlerine son verildiği bildirilmektedir.

Sendika bu fabrika tarafından aylardanberi baltalanmakta olduğundan Bölge Çalışma Müdürlüğünün nazarı dikkatini çekeriz.